

Fekete, fehér, igen, nem
Szavazok, ha nem szavazok?

Kompetenciaterület:
Szociális és életviteli kompetencia

10. évfolyam

Programcsomag: Felkészülés a felnőtt szerepekre

A modul szerzője: Borbélyné Nagy Éva

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	16-17 évesek
Ajánlott időkeret	6 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A közéleti érzékenység, a politikai kultúra fejlesztése, a tudatos szavazás elősegítése, valamint az egyéni felelősség kérdésének feldolgozása a társadalom közéleti állapotára vonatkozóan
A modul témái, tartalma	Témák: Demokrácia: társadalmi részvétel, szabályalkotás, érdekérvényesítés, véleménynyilvánítás Tartalom: Egyéni felelősség és közösségi érdek; a szavazás fontossága és felelőssége; a döntés, választás mérlegelését segítő és nehezítő tényezők elemzése; manipuláció, pártatlan kampány, felkészülés a szavazásra
Megelőző tapasztalat	8. évfolyam: A választási rendszer (társadalmi, állampolgári ismeretek)
Ajánlott továbbhaladási irány	Diák-önkormányzati választás megszervezése, levezetése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információelemzés, kritikai gondolkodás, szabálykövetés Önszabályozás: autonómia, saját értékrend, meggyőződés, döntéshozatal
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Ember a társadalomban Tantárgyakhoz: Állampolgári és jogi ismeretek (helyi önkormányzatok, képviselőtestületi választások) Modulokhoz: Tervezzünk várost I-II.
Támogató rendszer	<i>Választási Kiskaté.</i> Választási eredmények, vélemények, interjúk feldolgozása. M. Nádasi Mária: <i>Projektoktatás.</i> Oktatás-módszertani Kiskönyvtár. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, 2003 <i>Teacher's Helper: The Debate Kit.</i> ATICUS, Melbourne – Sydney – Manila. Copyright Aticus PTY Ltd. 1998. Classroom Activity 6. Circling Debateing (www.aticus.com)

Módszertani ajánlás

Időfelhasználás

A ráhangoló szakasz után a modul feldolgozásakor célszerű egy egész délelőttöt a programra fordítani.

Tér-, teremrendezés

Mindig a feladatoknak megfelelően rendezzük el a teret. A kiscsoportos munkához asztalokra és székekre van szükség, a vitakör gyakorlatnál körben elhelyezett székeken ülnek a tanulók. A lakossági fórumhoz a beszélők és a moderátor helyét a hallgatósággal szemben, színpadszerűen alakítsuk ki.

Eszközök

A tanulóknak szükségük lesz jegyzetfüzetre, tollra, csomagolópapírra és stopperórára (a lakossági fórumon elhangzó beszédek időtartamának mérésére). A lakossági fórum gyakorlathoz használhatunk mikrofont is.

A vitára alkalmas témákkal kapcsolatos rövid újságcikkek, internetről letöltött adatok, háttér-információk gazdagíthatják a feldolgozást. Lehetőség szerint használhatunk videomagnót, TV-t, számítógépet és projektort.

Csoportok

A kiscsoportok 4-6 főből álljanak. A szerepeknek megfelelő csoportok mérete az osztálylétszám függvénye, de tartsuk szem előtt, hogy 5-6 főnél többen nem tudnak hatékonyan együtt dolgozni. Nagy osztálylétszám esetén bizonyos feladatoknál bővíthetjük a szerepek körét (a lakossági fórumban részt vehetnek még teremdekoratőrök, berendezők, a sajtó képviselői stb.).

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat

A gyakorlatok önmagukban sokféle differenciálásra adnak lehetőséget. Szerencsés, ha a tanulók osztják el maguk között a szerepeket, feladatokat. Az egyes feladatokhoz alakított csoportok lehetőleg heterogén összetételűek legyenek: ne csak a kimondottan gyengébb tanulási képességekkel rendelkezők legyenek például a teremrendezők! A kölcsönös tanulás lehetősége, a kihívás igen inspiráló.

A differenciálás a vitára alkalmas téma megválasztásában is megjelenhet; a témaválasztást befolyásolhatja a tanulók érdeklődése, illetve a rendelkezésre álló információk, forrásanyagok.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

A lakossági fórum főtéma feldolgozása komolyabb szervezési munkát igényel. A felkészülés adat- és információgyűjtésből áll, ami történhet az osztályteremben is, de ebben az esetben a teremben kell biztosítani a forrásanyagot. Az adatgyűjtést tanórán kívül is végezhetik a tanulók, ehhez azonban a foglalkozást megelőzően legalább egy hétre van szükség.

Speciális javaslatok a fejlesztendő kompetenciával kapcsolatban

Megbeszéléskor és a prezentációk alatt a felelősségre, a kritikus gondolkodásra, a kölcsönös tiszteletre, a megértésre, valamint a fair play-re irányítsuk a figyelmet. A pozitív példákat (korrekt vitakultúra, tisztességes hangnem, a „képviselőjelöltek” ellenfélnek és nem ellenségnek tekintik egymást stb.) azonnal jelezzük vissza, és a közös értékelés során biztassuk erre a tanulókat is.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A modul (projekt vagy témanap) célja a választással kapcsolatos ismeretek, készségek fejlesztése; nem célja viszont konkrét pártpolitikai kérdések megvitatása. Az osztálytermi feldolgozás során tehát kerüljük, hogy konkrét közéleti személyiségekre vagy pártokra terelődjön a szó. A választásoknak elsősorban azt az aspektusát emeljük ki, hogy a szervezésnek és a lebonyolításnak a képviselőjelöltek esélyegyenlőségét kell szolgálnia. A moderátor ne legyen részrehajló, és a folyamatot a tisztességes eljárások jellemezzék.

Az értékelési mód és a tartalom összefüggésének megvilágítása

Az „értékelés” egyik formája a két videoklip és a fotó kísérszövegének megfogalmazása: ha ez találó, szellemes, a fiatalok értik, miről szól a választás. Tehát már maga a végeredmény is értékelésként fogható fel. A téma lezárásakor természetesen nélkülözhetetlen a csoportos elemző, érdemi beszélgetés.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – Ráhangolás, előkészítés
- P2 – Döntéshozók
- P3 – Lakossági fórum – feladatok, szerepek
- P4 – A fórum levezetése
- P5 – Első szavazók

Tanulói segédletek

- D1 – Hétköznapi döntéseim (Minden tanuló számára készül.)
- D2 – Választásra készülünk (A csoportok számának megfelelő példányban.)
- D3 – Lakossági fórumra készülünk (A csoportok számának megfelelő példányban.)
- D4 – A fórum lebonyolítása ((A csoportok számának megfelelő példányban.)
- D5 – Figyelmeztető kártyák (Egy-egy példányban készül.)
- D6 – 3 majom (A csoportok számának megfelelő példányban.)